

Sygn. akt II Ca 268/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 maja 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Jarosław Gołębiowski
Sędziowie	SSA w SO Stanisław Łęgosz (spr.) SSR del. Mirosława Makowska
Protokolant	st. sekr. sąd. Alicja Sadurska

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa (...) w G.

przeciwko H. K. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim

z dnia 1 grudnia 2016 roku, sygn. akt I C 407/16

oddala apelację.

SSO Jarosław Gołębiowski

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSR Mirosława Makowska

Sygn. akt II Ca 268/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 1 grudnia 2016 r. w sprawie IC 407/16 Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim oddalił powództwo (...) z siedzibą w G. przeciwko H. K. (1) o zapłatę kwoty 13.353,04 wraz z odsetkami umownymi w wysokości równej czterokrotności wysokości stopy lombardowej NBP od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego.

W dniu 2 kwietnia 2008 roku pozwana H. K. (1) zawarła z (...) Bank S.A. z siedzibą we W. umowę kredytu gotówkowego nr(...). Zgodnie z umową H. K. (1) uzyskała kredyt gotówkowy w wysokości 7.921.01 zł. który zobowiązała się spłacić w 60 miesięcznych ratach. Ostatnia rata miała być płatna do dnia 19 kwietnia 2013 roku.

Z uwagi na brak spłaty wymagalnych rat kredytu (...) Bank S.A. wypowiedział H. K. (2) umowę z dniem 27 lutego 2009 roku.

W dniu 13 września 2009 roku (...) Bank S.A. z siedzibą we W. wystawił przeciwko H. K. (2) bankowy tytuł egzekucyjny nr (...), zaś postanowieniem z dnia 27 stycznia 2010 roku Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim w sprawie sygn. akt I Co 3019/09 nadał klauzulę wykonalności w/w bankowemu tytułowi egzekucyjnemu.

W dniu 30 listopada 2012 roku (...) Bank S.A. z siedzibą we W. dokonał cesji przedmiotowej wierzytelności na rzecz (...) z siedzibą w G., o czym zawiadomiono dłużniczkę i wezwano ją do zapłaty na rzecz nowego wierzyciela.

W ocenie Sądu Rejonowego powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Strona pozwana na rozprawie zeznała, że nie pamięta czy zawierała przedmiotową umowę kredytu, choć nie negowała swojego podpisu na umowie. Z uwagi jednak na upływ czasu pozwana podniosła zarzut przedawnienia.

Jak stanowi przepis art. 117 § 1 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Zgodnie z art. 118 k.c. że jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziewięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata.

Z kolei przepis art. 120 § 1 zd. 1 k.c. stanowi, że bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

Na gruncie niniejszej sprawy nie może być wątpliwości, iż roszczenie strony powodowej wynikające z umowy o kredyt zawartej przez pozwaną z (...) Bank S.A. z siedzibą we W. należy zakwalifikować jako roszczenie związane z prowadzeniem przez bank działalności gospodarczej, w związku z czym ulegało ono przedawnieniu po upływie trzech lat od dnia jego wymagalności. Zgodnie z art. 513 § 1 k.c. dłużnikowi przysługują przeciwko nabywcy wszelkie zarzuty, które miał przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę na regulację art. 123 § 1 kc oraz art. 124 § 1 i 2 kc.

Zgodnie z art. 123 § 1 k.c. bieg przedawnienia przerywa się:

1. przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub śstalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia;
2. przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje;
3. przez wszczęcie mediacji.

Po każdym przerwaniu biegu przedawnienia biegnie ono na nowo zgodnie z art. 124 § 1 k.c. W razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji, przedawnienie nie biegnie na nowo. dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone - art. 124 § 2 kc.

Przenosząc powyższe uwagi na grunt ustalonego w sprawie stanu faktycznego Sąd Rejonowy wskazał w pierwszej kolejności, że roszczenie strony powodowej przysługujące przeciwko pozwanej z tytułu umowy kredytu z dnia 2 kwietnia 2008 roku stało się wymagalne w dniu 27 stycznia 2009 roku na skutek wypowiedzenia umowy przez bank. Od daty wymagalności roszczenia, tj. od dnia 27 lutego 2009 roku zaczął biec termin przedawnienia roszczenia.

W trakcie biegu terminu przedawnienia doszło do jego przerwania, kiedy to pierwotny wierzyciel (...) Bank S.A. z siedzibą we W. wystąpił do Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim o nadanie klauzuli wykonalności na wystawiony przez (...) Bank S.A. z siedzibą we W. w dniu 13 września 2009 roku bankowy tytuł egzekucyjny.

Postępowanie klauzulowe zostało zakończone wydaniem przez tenże Sąd w sprawie sygn. akt I Co 3019/09 - postanowienia o nadaniu na przedmiotowy bankowy tytuł egzekucyjny klauzuli wykonalności w dniu 27 stycznia 2010 roku. Od tego dnia zgodnie z art. 124 § 2 k.c. bieg przedawnienia rozpoczął swój bieg na nowo. A zatem, roszczenie wynikające z umowy kredytu nr (...)z dnia 2 kwietnia 2008 roku niewątpliwie przedawniło się z upływem 3 lat od ostatniej skutecznej czynności podjętej w celu jego dochodzenia, a mianowicie z dniem 27 stycznia 2013 roku.

Przedawniły się również roszczenia odsetkowe, bowiem roszczenia o odsetki ulegają przedawnieniu w terminie przewidzianym dla świadczenia głównego.

Z dowodów przedstawionych w niniejszym postępowaniu nie wynika, by bieg terminu przedawnienia został ponownie przerwany, bowiem strona powodowa nie wykazała aby były podejmowane jakiegokolwiek czynności skutkujące jego przerwaniem, określone w art. 123 kc. Wprawdzie w piśmie procesowym z dnia 21 listopada 2016 roku powód zaznaczył, że na wniosek pierwotnego wierzyciela było prowadzone postępowanie egzekucyjne przeciwko pozwanej, które zostało umorzono z uwagi na bezskuteczność egzekucji, jednakże powód nie był w stanie wskazać komornika sądowego prowadzącego postępowanie, ani sygnatury sprawy.

Niemniej jednak wskazać należy, że fakt prowadzenia postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu wykonawczego, które zostało wszczęte na wniosek pierwotnego wierzyciela, będącego bankiem, nie odnosi skutku wobec powoda.

Sąd Rejonowy podzielił w tym zakresie stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z 19.11.2014 r., sygn. akt II CSK 196/14, (LEX nr 1622306), zgodnie z którym do przerwania biegu przedawnienia nie wystarczy identyczność wierzytelności, niezbędna jest identyczność osób. na rzecz których bądź przeciwko którym dana czynność, obiektywnie zdolna do przerwania przedawnienia, została dokonana.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu tego wyroku zwraca uwagę, że choć art. 123 § 1 pkt. 1 k.c. stanowi, że bieg terminu przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, to jednak nie może być to czynność przedsięwzięta przez kogokolwiek i przeciwko komukolwiek, ale podjęta przez strony stosunku prawnego leżącego u podstaw przedawniającego się roszczenia. Sąd Najwyższy wywiódł dalej, że z uwagi na to, iż przedawnienie jest instytucją prawa materialnego, z jego istoty wynika, że przerwanie jego biegu w przypadku określonego roszczenia następuje pomiędzy podmiotami materialnie zobowiązanymi/uprawnionymi. Ujmując zagadnienie innymi słowami, czynność obiektywnie zdolna do przerwania biegu przedawnienia roszczenia w postaci np. wniesienia pozwu do sądu wywiera zamierzony skutek tylko wówczas, jeśli podmiot dokonujący tej czynności jest rzeczywiście uprawnionym z tego roszczenia, a osoba pozwana w istocie jest zobowiązana do zadośćuczynienia temu roszczeniu - i w ten właśnie sposób należy rozumieć użyte tam przez Sąd Najwyższy pojęcie „identyczności osób” dokonujących czynności i materialnie uprawnionych/zobowiązanych. Innym przejawem istnienia tej zasady jest konstatacja, że do przerwania biegu przedawnienia dochodzi właśnie na rzecz osoby uprawnionej materialnoprawnie w chwili dokonywania czynności (a nie jakiegokolwiek innej), co jednak nie stoi w jakiegokolwiek sprzeczności ze sformułowaną wcześniej tezą, że zaistniałe skutki dokonanej czynności dla biegu przedawnienia, kształtujące sytuację prawną tej osoby, rozciągają się po dokonaniu przelewu także na nabywcę wierzytelności.

Jeszcze dokładniej kwestią przedawnienia roszczenia po cesji wierzytelności przysługującej pierwotnemu wierzycielowi będącemu bankiem przy bankowym tytule egzekucyjnym, zajął się Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 29 czerwca 2016 roku. sygn. akt 111 CZP 29/16 (opubl. Legalis nr 1469243). W uzasadnieniu uchwały tej wskazano, że art. 1 ust. 4 ustawy z dnia 25 września 2015 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 1854) uchylił art. 96 - 98 Prawa Bankowego, które dawały bankom uprawnienie do wystawiania bankowych tytułów egzekucyjnych i po nadaniu klauzuli wykonalności wszczęcia na ich podstawie postępowania egzekucyjnego. Zgodnie z art. 11 ust. 3 tej ustawy bankowy tytuł egzekucyjny, któremu nadano klauzulę wykonalności na podstawie przepisów dotychczas obowiązujących, zachowuje moc tytułu wykonawczego także po jej wejściu w życie.

Zagadnienie prawne, w której Sąd Najwyższy podjął uchwałę dotyczyło sytuacji faktycznej, w której wniosek banku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu wykonawczego przerwał bieg przedawnienia, przerwa zakończyła się z datą prawomocnego postanowienia w przedmiocie umorzenia postępowania z urzędu na podstawie art. 824§1 pkt 3 KPC wobec nieskuteczności egzekucji, po czym bieg przedawnienia rozpoczął się na nowo (art. 124 KPC) i cesjonariusz nie będący bankiem nabył wierzytelność. Sąd Najwyższy wskazał, że w takiej sytuacji odpowiedzieć trzeba na pytanie, czy cesjonariusz, który nie jest bankiem może skorzystać ze skutków prawnych uprzywilejowanego trybu dochodzenia i egzekwowania roszczenia przez banki na podstawie art. 96 - 98 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 128; dalej PrBank), które obowiązywały do dnia 27 listopada 2015 r.. skoro nabywa wierzytelność wraz ze wszystkimi związanymi z nią prawami (art. 509 § 2 KPC). W dalszej części uzasadnienia Sąd Najwyższy wskazał, że zarówno złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, jak i wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie takiego tytułu wykonawczego przerywa na podstawie art. 123 § 1 pkt 1 w zw. żart. 13 § 2 KPC bieg przedawnienia jako czynność przedsięwzięta bezpośrednio w celu egzekwowania roszczeń. Rozpoczęcie na nowo biegu przedawnienia następuje bądź z chwilą prawomocnego zakończenia postępowania klauzulowego, bądź z chwilą zakończenia postępowania egzekucyjnego, w tym jego umorzenia (art. 826 KPC), a wyjątek stanowi umorzenie na podstawie art. 823 lub 825 pkt 1 KPC albo zwrot wniosku, które niweczą materialnoprawne skutki przerwy przedawnienia. Umorzenie postępowania z urzędu z przyczyny bezskuteczności egzekucji na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 KPC powoduje, że bieg przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym rozpoczyna się na nowo. Następnie podał, że w razie cesji wierzytelności na nabywcę przechodzi ogół uprawnień przysługujących dotychczasowemu wierzycielowi, wszystkie właściwości, przywileje i braki, a więc ustawodawca zakłada identyczność wierzytelności cesjonariusza z wierzytelnością cedenta (art. 509 §2 KC). Co do zasady, nabywca wstępuje w sytuację prawną cedenta, w tym również w zakresie przedawnienia, zbycie wierzytelności jest bowiem irrelevantne dla jego biegu. W przypadku wierzytelności objętej bankowym tytułem wykonawczym Sąd Najwyższy zauważył, że sytuacja prawna cesjonariusza kształtuje się jednak odmiennie od sytuacji prawnej nabywcy wierzytelności objętej innym tytułem wykonawczym. Uprawnienie do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przysługiwało jedynie bankom i tylko na ich rzecz mogła być nadana klauzula wykonalności; nadanie klauzuli na rzecz cesjonariusza nie będącego bankiem nie było dopuszczalne (uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2004 r., III CZP 9/04, OSNC z 2005 r. Nr 6, poz. 98, z dnia 22 lutego 2006 r., III CZP 129/05, OSNC z 2007 r. Nr 1, poz. 4, z dnia 19 lutego 2015 r., 111 CZP 103/14). Cesjonariusz nie mógł kontynuować egzekucji wszczętej przez bank, bo w postępowaniu egzekucyjnym nie ma zastosowania art. 192 pkt 3 KPC, a więc fundusz sekurytyzacyjny, który nie mógł się powołać na bankowy tytuł egzekucyjny, przejście uprawnień i uzyskać klauzuli wykonalności na podstawie art. 788 § 1 KPC, musiał ustalić istnienie roszczenia w drodze procesu sądowego, uzyskać nowy tytuł wykonawczy i dopiero na jego podstawie egzekwować roszczenie. Tym samym Sąd Najwyższy wskazał, że skutki prawne postępowania egzekucyjnego wszczętego na podstawie bankowego tytułu wykonawczego związane są tylko z podmiotami w nim uczestniczącymi na podstawie tego tytułu w granicach podmiotowych i przedmiotowych ukształtowanych treścią klauzuli wykonalności. Nie umknęło Sądowi Najwyższemu, że przerwa biegu przedawnienia została spowodowana czynnością banku zmierzającą do egzekwowania roszczenia, podczas gdy nabywcy nie będącemu bankiem miałyby służyć do jego dochodzenia. Nabywca wierzytelności nie będący bankiem nabywa wierzytelność w swej treści i przedmiocie tożsamą z wierzytelnością zbywającego banku, ale nie wchodzi w sytuację prawną zbywcy wywołaną przerwą biegu przedawnienia i rozpoczęciem biegu na nowo. Czynność wszczęcia postępowania egzekucyjnego przez bank wywołuje materialnoprawny skutek przerwy biegu przedawnienia jedynie w stosunku do wierzyciela objętego bankowym tytułem wykonawczym, natomiast nabywca wierzytelności nie będący bankiem, nawet jeżeli nabycie nastąpiło po umorzeniu postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 KPC i rozpoczęciu biegu terminu przedawnienia w stosunku do banku na nowo nie może się powołać na przerwę biegu przedawnienia wywołaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego przez pierwotnego wierzyciela będącego bankiem. Wyjątkowość przywileju wystawiania bankowego tytułu egzekucyjnego prowadzi do wniosku, że skoro nie może on być podstawą egzekucji na rzecz innych osób, niż w nim wskazane za wyjątkiem następstwa prawnego po stronie wierzyciela innego banku, to również materialnoprawne skutki wszczęcia postępowania egzekucyjnego jako czynności wierzyciela - banku prowadzącej do przerwy biegu przedawnienia dotyczą wyłącznie tego wierzyciela i nie dotyczą nabywcy nie będącego bankiem.

W konsekwencji Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że nabywca wierzytelności niebędący bankiem nie może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia spowodowaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności (art. 123 § 1 pkt 2 KC). Powyższe stanowisko oraz zawarta wr uzasadnieniu uchwały z dnia 29 czerwca 2016 roku (III CZP 29/16) argumentacja Sądu Najwyższego została podzielona w całości przez Sąd Rejonowy niniejsza sprawę.

Podsumowując powyższe rozważania Sąd Rejonowy stwierdził, że ostatnią czynnością, od której należało liczyć bieg terminu przedawnienia w niniejszej sprawie było nadanie przez Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim w dniu 27 stycznia 2010 roku klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu wystawionemu przeciwko pozwanej przez (...) Bank S.A. z siedzibą we W.. A zatem trzyletni termin przedawnienia upłynął w dniu 27 stycznia 2013 roku. Pozew zaś w niniejszej sprawie został wniesiony 11 września 2015 roku.

Z tych też względów Sąd oddalił powództwo uznając podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia roszczenia za w pełni uzasadniony.

Od powyższego wyroku apelację złożył powód. Zarzucił w niej:

1. naruszenie art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z 124 § 1 i 2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię wyrażającą się w uznaniu, że wydanie postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego nie przerywa biegu terminu przedawnienia w odniesieniu do nowego wierzyciela jako następcy prawnego banku na podstawie zawartej umowy cesji wierzytelności z dnia 30.11.2012 roku;
2. naruszenie art. 117 k.c. poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, iż roszczenie powoda uległo przedawnieniu przed dniem wniesienia pozwu ;
3. nierozpoznanie istoty sprawy.

Występując z tymi zarzutami skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i orzeczenie zgodnie z żądaniem pozwu; zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, wg norm prawem przepisanych za I i II instancję; względnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji i pozostawienie temu sądowi orzeczenia o kosztach postępowania za obie instancje.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja nie jest uzasadniona a podniesione w niej zarzuty są chybione. Sąd pierwszej instancji dokonał właściwej interpretacji przepisu art. 123 § 1 pkt 1 w zw. z art. 124 § 1 i 2 kc wyrażającej się w uznaniu, że wydanie postanowienia o umorzeniu postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela banku, prowadzącego egzekucję na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego klauzulą wykonalności, nie przerywa biegu terminu przedawnienia w odniesieniu do nowego wierzyciela - nabywcy niebędącego bankiem.

Taka interpretacja jest zgodna z aktualnym Sądu Najwyższego zaprezentowanym w powołanych przez sąd pierwszej instancji orzeczeniach Sądu Najwyższego. Została ona potwierdzona także w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2016r. III CZP 52/16 (Legalis).

Sąd Okręgowy w pełni podziela taką interpretację przepisu art. 123 kpc. Wobec powyższego nie znajduje podstaw do przyjęcia wykładni tego przepisu zaprezentowanej przez skarżącego w apelacji.

W tej sytuacji apelacja powoda nie może odnieść zamierzonego skutku i jako pozbawiona uzasadnionych podstaw podlega oddaleniu - art. 385 kpc.

SSO Jarosław Gołębiowski

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSR Mirosława Makowska